

חוות דעת כלכלית

השוואת ריבית על פקדונות :
שיעורי הריבית במחירוני הבנקים מול
הריבית הממוצעת המשולמת על ידס

יולי 2023

חוות דעת מומחה

שם המומחה: גילעד מנו

מקום עבודתו: מאקרו פיננסים בע"מ

ח.פ. 515618403

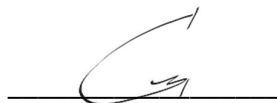
בר כוכבא 16, בני ברק, קומה 9

אני החתום מטה, גילעד מנו, נתבקשתי על ידי עורכי הדין יצחק אבירם ושחר בן מאיר להגיש חוות דעת זו במסגרת בקשה לאישור תובענה ייצוגית כנגד בנק הפועלים, בנק לאומי, בנק דיסקונט, בנק מזרחי ובנק הבינלאומי הראשון (להלן: "הבנקים"), בעקבות הנזק שנגרם ללקוחותיהם, בגין אי גילוי והטעיה לעניין הריבית בפיקדונות בהפקדה באינטרנט, והכל כמפורט בבקשה לאישור שהועברה לעיוני.

אין לי כל קשר או תלות במזמיני העבודה או במי מטעמם, במישרין או בעקיפין. שכר הטרחה בגין הכנת חוות דעת זו, כפי שסוכם ביני לבין מזמיני העבודה הינו קבוע מראש ואינו מותנה במישרין או בעקיפין בהצלחת ההליך המשפטי. אציין כי הגשתי בקשה לאישור תביעה ייצוגית בעניין מכשירים אוטומטיים להעברת יתרות עו"ש לפרי"י נגד בנק הפועלים וכן בעניין הפחתת ריבית הפיקדונות. מאחר ומדובר בעבודה כלכלית חישובית אין באמור כאן משום תלות או קשר.

אני נותן חוות דעתי זו במקום עדות בבית משפט ומצהיר כי ידוע לי היטב שלעניין הוראות החוק הפלילי בדבר עדות שקר באזהרה בבית המשפט, דין חוות דעתי זו כשהיא חתומה עלי ידי כדין עדות באזהרה שנתתי בבית המשפט.

להלן חוות דעתי.

חתימה

11.7.2023

תאריך

תוכן העניינים

1. תמצית חוות הדעת.
2. סביבת הריבית המוניטרית.
3. היקף הפיקדונות בבנקים.
4. מחירוני הבנקים.
5. הריביות על הפיקדונות לפי בנק.
6. הפערים בין מחירוני הבנקים לריביות בפועל.
7. הגדרת הקבוצה המיוצגת.
8. הערכת הנזק לחברי הקבוצה המיוצגת.
9. מקורות מידע.
10. תמצית השכלה וניסיון של הכותב.

1. תמצית חוות הדעת

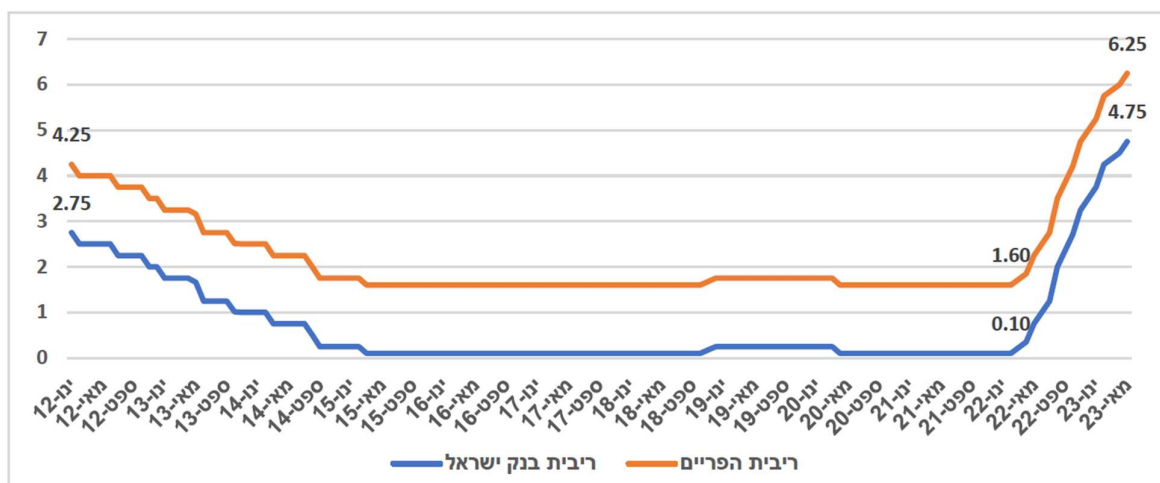
- 1.1. חוות דעת זו עוסקת בפיקדונות הבנקאיים בריבית קבועה או משתנה המופקדים לתקופות של עד שנה.
- 1.2. סביבת הריבית המוניטרית החלה להשתנות באופן משמעותי החל מאפריל 2022 וממשיכה להשתנות גם עד עצם היום הזה. עד כה, זינקה הריבית המוניטרית מרמה של 0.1% לרמה של 4.75% לשנה בעת הכנת חו"ד זו, בעשר העלאות ריבית רצופות, ובעקבות כך "ריבית הפריים" של הבנקים בישראל (שהינה בפועל, ריבית בנק ישראל בתוספת 1.5%) שעמדה באפריל 2022 על 1.6% בלבד, עומדת נכון להיום על 6.25% לשנה.
- 1.3. תחת הסביבה המוניטרית החדשה חלו שינויים משמעותיים בענף הבנקאות באשר הבנקים העלו את הריביות על האשראי באופן חד (אף יותר מעליית ריבית בנק ישראל), וכן העלו את הריבית על הפיקדונות (אך נציין כי התמסורת¹ לפיקדונות הציבור הייתה נמוכה מאוד).
- 1.4. כחלק מהשינויים המשמעותיים במערכת הפיננסית, חזר הציבור להפקיד כספים בפיקדונות לתקופות קצרות, בהיקף משמעותי. סך מחזור הפיקדונות בבנקים מאפריל 2022 ועד מאי 2023 עמד על כ- 1,342 מיליארדי ₪ (1.34 טריליון ש"ח).
- 1.5. בחוות דעת זו אנו בוחנים את הריביות שמקבלים לקוחות המפקידים באמצעות ערוצי התקשורת הישירה (כלומר: ישירות דרך אתרי הבנקים באינטרנט ו/או ישירות דרך האפליקציות שלהם) ואת מחירוני הבנקים לריביות על הפיקדונות ביחס לריביות הממוצעות המשולמות בכל בנק, על פי סוגי הפיקדונות השונים.
- 1.6. **ממצאנו מעלים כי הריביות במחירוני הבנק על הפיקדונות באמצעות ערוצי התקשורת הישירה נמוכות בכ- 0.76% - 0.9% מהריביות הממוצעות המשולמות על ידי הבנקים, לאותם הפיקדונות.**
- 1.7. לצורכי הבקשה לאישור, ממצאנו מראים כי נזק נגרם בוודאות. סך הנזק לקבוצה המיוצגת, לפי הנחות שמרניות, מגיע על פי ממצאנו לכל הפחות לכ- 843 מיליון ש"ח.

¹ שיעור התמסורת הינו היחס בין שינוי הריבית ללקוח לבין שינוי ריבית בנק ישראל. לצורך הדוגמה: הלוואות צמודות פריים הינן הלוואות בעלות שיעור תמסורת של 100%, לעומת זאת פיקדון שמוענקת עליו ריבית של 2% בעת שריבית בנק ישראל עלתה מ 0.1% ל 4.1% שיעור התמסורת הינו 50%.

2. סביבת הריבית המוניטרית

בדומה לעולם גם בישראל, שררה סביבת ריבית נמוכה עד אפסית שנעה בין 0.1% ל 0.25% משנת 2014 ועד אפריל 2022. במחצית הראשונה של 2022 החלה להתפתח סביבה אינפלציונית גבוהה ביחס לשנים הקודמות וזאת בין היתר על רקע מחירי האנרגיה והסחורות בעקבות פרוץ המלחמה באוקראינה ובעקבות תופעות כלכליות של היציאה ממשבר הקורונה העולמי. על מנת למתן את הסביבה האינפלציונית החל בנק ישראל, בדומה לבנקים בעולם, להעלות את הריבית המוניטרית בחודש אפריל 2022. מאז המשיך בנק ישראל ב- 10 העלאות ריבית רצופות להעלות את הריבית המוניטרית מרמה של 0.1% לרמה של 4.75%. בהתאם החלה לעלות ריבית הפיקדונות אם כי לא באופן זהה.

להלן גרף המתאר את ריבית בנק ישראל וריבית הפריים בבנקים משנת 2012 ועד היום :

3. היקף הפיקדונות בבנקים

- 3.1 על פי דוח מרכז המחקר והמידע של הכנסת (מאי 2023) סך פיקדונות הציבור בבנקים נכון לסוף 2022 עומד על 1,909 מיליארד ש"ח, מתוכם 1,380 מיליארד ש"ח, המהווים 72.3% מכלל הפיקדונות, הינם פיקדונות נושאי ריבית, הרלוונטיים לתובענה זו.
- 3.2 להלן טבלה המתארת את פיקדונות הציבור לפי סוג הפיקדונות וקבוצה בנקאית (במיליוני ש"ח).

סך פיקדונות		נושאי ריבית לזמן קצוב		נושאי ריבית לפי דרישה		שאינם נושאי ריבית		בנק
2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	
557.1	537.3	237.9	144.1	184.7	217.1	134.5	176.1	לאומי
532.6	525.1	202.6	135.9	136.6	154.1	193.3	235.0	פועלים
344.5	307.9	212.3	156.4	43.5	47.2	88.7	104.4	מזרחי טפחות
292.3	260.9	147.2	107.5	90.4	78.7	54.7	74.7	דיסקונט
168.3	153.4	86.7	53.5	25.9	31.4	55.7	68.6	הבינלאומי
14.3	12.5	11.4	9.3	0.8	0.9	2.1	2.2	ירושלים
1,909.0	1,797.1	898.2	606.8	481.9	529.3	528.9	661.0	סך הכול
100.0%	100.0%	47.0%	33.8%	25.2%	29.5%	27.7%	36.8%	משקל מסך הפיקדונות
6.2%		48.0%		-9.0%		-20.0%		שיעור שינוי 2022-2021

4. מחירוני הבנקים

ענייננו בפיקדונות הנעשים במיוחד לפי בקשת לקוח, והנושאים ריבית. פיקדונות אלו ניתנים לביצוע ישירות מול פקיד או בערוצים הישירים (כדוגמת אפליקציה, אינטרנט).

באתרי האינטרנט של הבנקים מופיעים מחירוני הריביות בפיקדונות, מושפעים כמתואר במחירוני ממספר גורמים ובעיקרם הם:

4.1. סוג הפיקדון (ריבית משתנה / צמודה / קבועה).

4.2. תקופת הפיקדון.

4.3. סכום הפיקדון.

בפועל מצאנו כי שיעורי הריבית שמקבלים לקוחות בבנקים שונים לגבי אותו הפיקדון בדיוק, שונים ומצויים על טווח נרחב הנע בין הריבית המינימלית לריבית הגבוהה פי כמה.

יש לציין כי להבדיל מריבית על אשראי, אשר בו יכול להיות סיכון אשראי שונה בין לקוח ללקוח המצדיק לעיתים גביית ריבית שונה מצד הבנק או קבלת החלטה של אי העמדת האשראי, הרי, בפיקדונות לא רק שאין הצדקה כלכלית אמיתית לאפליה בין לקוח ללקוח, האפליה בין הלקוחות בנושא הריביות (כאשר מדובר באותו סכום פיקדון באותו מסלול ובאותו טווח זמן) נובעת בעיקרה מכוח המיקוח של הלקוח מול הבנק.

לשם פישוט הנתונים התייחסנו באופן הבא לכל אחד מהפרמטרים:

4.4. אנו מנתחים בחוות דעת זו שני סוגי פיקדונות - ריבית קבועה וריבית משתנה.

4.5. בכל קטגוריה של טווח פיקדון, אנו לוקחים את מדרגת הריבית הגבוהה ביותר שהוצגה על ידי הבנק.

4.6. בכל סוג פיקדון אנו מציגים את הריבית הגבוהה ביותר שהוצעה ביחס לסכום הפיקדון.

4.7. במקרים בהם הוצעה הטבה בריבית באפיק דיגיטלי (אפליקציה, אתר אינטרנט) – הנתון המוצג הינו בתוספת ההטבה המקסימלית.

מחירוני הפיקדונות המצורפים כנספח ומרוכזים בטבלאות להלן נכונים ליום 26.6.2023 ומתייחסים לפיקדונות שהוצעו באותו היום.

לפי כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (גילוי נאות ומסירת מסמכים), תשנ"ב, בנקים מחויבים בפרסום הריבית המזערית על הפיקדונות. כך קובע סעיף 14:

”לוח שיעורי ריבית על פקדונות

תאגיד בנקאי יציג בכל סניפיו ובאתר האינטרנט שלו לוח שיישא את הכותרת: ”שיעורי ריבית על פקדונות”, שבו יפורטו שיעורי הריבית המזעריים שהבנק משלם לכל סוגי הפקדונות שהתקופות לפרעונם אינן עולות על שנה; חל שיעור הריבית המזערי רק על מספר קטן של פקדונות, יפורטו שיעורי הריבית לפקדון שכוח; לכל סוג פקדון יפורטו שיעורי הריבית התעריפית, תוך ציון התקופה שעליה הוא חל.”

אנו רואים לנכון לציין כי בכל פרסומי הבנקים שהובאו לידיעתנו לא צוין כי מדובר בריביות המזעריות או בריביות מינימום מכל סוג שהוא.

הנתונים המוצגים ממחירוני הבנק כפי שצוין בתת סעיף 4.5 הינם עבור תקופת זמן ועבור כל בנק - עבור הפיקדון במדרגה הגבוהה ביותר, וזאת לצורך השמרנות. בפועל רוב הפיקדונות מבוצעים בריביות נמוכות אף יותר מכיוון שאינם מגיעים למדרגה הגבוהה ביותר מבחינת היקף הפיקדון. כך לצורך הדוגמא עבור פיקדון בבנק לאומי לשלושה חודשים בריבית קבועה מוצגת הריבית עבור פיקדון במדרג הגבוה (250 א' ש"ח ומעלה)

ובתוספת הטבת הדיגיטל של 0.55%, כלומר ריבית של 1.86%. וזאת למרות להערכתנו רוב הפיקדונות הינם במדרג הנמוך אשר מקבלים 1.21% ובתוספת של 0.45% כלומר 1.66% בלבד.

פיקדון בריבית קבועה - פק"מ קבוע לתקופה של						תקופת הפיקדון
59 - 30 ימים		29 - 14 ימים		13 - 7 ימים		דגם
5166/4		5165/6		5164/8		סכום הפיקדון
מתואמת	תעריפית	מתואמת	תעריפית	מתואמת	תעריפית	
(1.73%)	1.72%	(1.21%)	1.20%	(1.06%)	1.05%	1,000-99,999
(1.84%)	1.82%	(1.27%)	1.26%	(1.16%)	1.15%	100,000-249,999
(1.94%)	1.92%	(1.31%)	1.30%	(1.26%)	1.25%	250,000 ומעלה

(*) הריבית בפיקדון 5430/3 פק"מ חדש חסכון לל"ת - זהה לריביות בדגם 5166/4

דגם 5164/8 - למפקידים בדיגיטל תינתן הטבה של 0.45% (מדרג נמוך), 0.40% (מדרג אמצעי וגבוה)

דגם 5165/6 - למפקידים בדיגיטל תינתן הטבה של 0.45% (מדרג נמוך), 0.49% (מדרג אמצעי), **0.55% (מדרג גבוה)**

דגם 5166/4 - למפקידים בדיגיטל תינתן הטבה של 0.13%

להלן טבלאות המרכזות את הנתונים העיקריים ממחירוני הבנקים על פיקדונות בריבית קבועה ובריבית משתנה הגבוהות ביותר שהוצעו בכל בנק:

נשים לב שמדובר בריביות המזעריות הטובות ביותר המוצעות, לפיקדונות הגדולים ביותר, וכפי שנראה עדיין קיימים פערים גדולים בין הריבית הממוצעת לבין הריבית המזערית הטובה ביותר.

טבלה 1 - מחירון פיקדונות בריבית קבועה לפי בנק

מחירון קבועה	עד חודש	חודש עד שלושה	שלושה עד שישה חודשים	שישה חודשים עד שנה
פועלים	2.019%	2.524%	3.074%	4.201%
לאומי*	1.860%	2.060%	2.620%	3.010%
מזרחי	1.810%	1.810%	3.640%	4.070%
דיסקונט**	0.200%	0.750%	1.460%	4.050%
בינלאומי*	2.010%	2.017%	2.920%	3.072%
ממוצע	1.580%	1.832%	2.743%	3.681%

טבלה 2 - מחירון פיקדונות בריבית משתנה לפי בנק

מחירון משתנה	עד חודש	חודש עד שלושה	שלושה עד שישה חודשים	שישה חודשים עד שנה
פועלים	1.663%	2.269%	2.820%	3.651%
לאומי*	1.450%	2.200%	2.700%	4.300%
מזרחי	1.010%	1.770%	2.230%	3.500%
דיסקונט**	0.800%	1.700%	2.450%	3.950%
בינלאומי*	1.860%	2.830%	2.830%	4.200%
ממוצע	1.357%	2.154%	2.606%	3.920%

5. הריביות על הפיקדונות לפי בנק

5.1. בהתאם לסעיף 16יא לחוק הבנקאות (שירות ללקוח) בנק ישראל רשאי לפרסם את "שיעורי ריביות המשולמות בפועל על ידי כל אחד מהתאגידים הבנקאיים ללקוחות, בעד פיקדונות שקליים, בדרך שתאפשר את השוואת הריביות".

5.2. בנק ישראל מפרסם את הריביות שנותנים בנקים בפיקדונות. כפי הצהרתו הפרסום הינו אודות "פיקדונות ואשראי במטבע ישראלי שאינו צמוד למדד, משקי בית ללא בנקאות פרטית". וכי "המידע מפורסם על בסיס דיווחי הבנקים על הפיקדונות שהתקבלו והאשראי שניתן בפועל בחודש הנתונים ובאחריותם". וכן "הנתונים בדבר שיעורי הריביות שמוצגים בדף זה, נמסרו על ידי התאגידים הבנקאיים לפיקוח על הבנקים ומוצגים, כפי שהם נמסרו, בהתאם להוראות סעיף 16יא לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981".

ניתן להסיק מכך את אמיתות הנתונים לשם השוואתם.

5.3. להלן טבלאות על פי נתוני בנק ישראל של ריביות הבנקים הממוצעות לכל טווח זמן²:

טבלה 3 – ריביות על פיקדונות בריבית קבועה לפי בנק

ריבית קבועה	עד חודש	חודש עד שלושה	שלושה עד שישה חודשים	שישה חודשים עד שנה
פועלים	2.920%	3.770%	4.220%	4.740%
לאומי	1.790%	2.140%	3.840%	4.400%
מזרחי	1.850%	2.690%	3.800%	4.410%
דיסקונט	1.470%	2.450%	2.950%	4.090%
בינלאומי	3.550%	3.440%	4.300%	4.330%
ממוצע	2.316%	2.898%	3.822%	4.394%

טבלה 4 – ריביות על פיקדונות בריבית משתנה לפי בנק

ריבית משתנה	עד חודש	חודש עד שלושה	שלושה עד שישה חודשים	שישה חודשים עד שנה
פועלים	2.750%	2.380%	3.680%	4.160%
לאומי	2.300%	2.460%	3.660%	4.390%
מזרחי	2.520%	2.490%	4.140%	3.850%
דיסקונט	3.100%	2.910%	3.560%	3.980%
בינלאומי	2.520%	2.880%	3.860%	3.800%
ממוצע	2.638%	2.624%	3.780%	4.036%

6. הפערים בין מחירוני הבנקים לבין הריביות בפועל

- 6.1. על פי ממצאנו ישנם פערים עקביים בכל הבנקים אשר מצביעים על כך שהריביות הניתנות לפי המחירוני המפורסמים הינן נמוכות משמעותית מהריביות אותן משלם הבנק בפועל ללקוחותיו, וכי הריבית הממוצעת שמשולמת בפועל גבוהה מריבית המחירוני כולל ההטבות לאינטרנט.
- 6.2. אציין כי לא מצאנו פרסום של הבנקים עצמם המציין כי הריבית במחירוני הינה נמוכה יותר מהריבית הממוצעת או פרסום האומר כי הריבית בסניף מול פקיד יכולה להיות גבוהה יותר.

להלן טבלאות המפרטות את הפערים בין הריבית הממוצעת המשולמת בפועל לכלל לקוחות הבנקים לבין הריבית המשולמת ללקוחות האינטרנט והאפליקציות שהיא על פי המחירוני - לפי בנק. יצוין כי בנק ישראל מפרסם את הריבית הממוצעת על סך הפיקדונות, בלא התחשבות בגודלם.

טבלה 5 – פער הריבית בפועל מול המחירון על פיקדונות בריבית קבועה לפי בנק

פער ממחירון	עד חודש	חודש עד שלושה	שלושה עד שישה חודשים	שישה חודשים עד שנה
פועלים	0.901%	1.246%	1.146%	0.539%
לאומי	-0.070%	0.080%	1.220%	1.390%
מזרחי	0.040%	0.880%	0.160%	0.340%
דיסקונט	1.270%	1.700%	1.490%	0.040%
בינלאומי	1.540%	1.423%	1.380%	1.258%
ממוצע	0.736%	1.066%	1.079%	0.713%

עפ"י ממצאנו הפער הממוצע בפיקדונות בריבית קבועה עומד על 0.9% לטובת הריבית המשולמת בפועל.

² מצ"ב בנספח הטבלאות המלאות מאתר בנק ישראל
* כולל הטבת דיגיטל
** כולל הטבה באתר או באפליקציה – הגבוה מבניהם

טבלה 6 – פער הריבית בפועל מול המחירון על פיקדונות **בריבית משתנה** לפי בנק

פער ממחירון	עד חודש	חודש עד שלושה	שלושה עד שישה חודשים	שישה חודשים עד שנה
פועלים	1.087%	0.111%	0.860%	0.509%
לאומי	0.850%	0.260%	0.960%	0.090%
מזרחי	1.510%	0.720%	1.910%	0.350%
דיסקונט	2.300%	1.210%	1.110%	0.030%
בינלאומי	0.660%	0.050%	1.030%	-0.400%
ממוצע	1.281%	0.470%	1.174%	0.116%

6.3. עפ"י ממצאנו הפער הממוצע בפיקדונות **בריבית משתנה** עומד על 0.76% לטובת הריבית המשולמת בפועל.

6.4. לצורך המחשת הפערים (בין האפיקים הישירים לבין הממוצע הכולל) בכל בנק, נציג את הנזק הנובע מהפקדת פיקדון בריבית קבועה לתקופה של שלושה חודשים באמצעות האינטרנט ו/או האפליקציה בסכום של 1 מיליון ₪.

פער בשקלים	ריבית ממוצעת		מחירון חודש עד	
	פער באחוזים	חודש עד שלושה	שלושה	בנק
3,115	1.246%	3.770%	2.524%	פועלים
200	0.080%	2.140%	2.060%	לאומי*
2,200	0.880%	2.690%	1.810%	מזרחי
4,250	1.700%	2.450%	0.750%	דיסקונט**
3,558	1.423%	3.440%	2.017%	בינלאומי*
2,665	1.066%	2.898%	1.832%	ממוצע

* כולל הטבת דיגיטל

** כולל הטבה באתר או באפליקציה – הגבוה מבניהם

החישוב האמור הינו לתקופת הפיקדון בלבד, כלומר לתקופה של שלושה חודשים ולצורך פישוט הדוגמה התעלמנו מריבית אפקטיבית וריבית דריבית.

7. הגדרת הקבוצה המיוצגת

כפי שנמסר לי ע"י עורכי הדין, הקבוצה המיוצגת הינה: "כל מי שהפקיד כספים בפיקדון או ביקש להפקיד כספים בפיקדון, באינטרנט, באפליקציה, או באמצעי רחוק אחר, בכל אחד מהבנקים המשיבים, וכאשר לפיקדון נקבעה ריבית הנמוכה מריבית המקסימום הנהוגה בבנק לאותו הפיקדון, או מהריבית הממוצעת, או מהריבית בפועל או מהריבית הנהוגה וזאת החל מחודש 4/2022 ועד למועד הגשת בקשת אישור זו, או עד מועד שינוי הפרקטיקה ע"י המשיבים, לפי המאוחר".

8. הערכת הנזק לחברי הקבוצה המיוצגת:

- 8.1. לשם הערכת הנזק בלבד, ולאור העובדה כי אין לנו את הנתונים המלאים על כל פיקדונות הבנקים, ואין לנו את הנתון בדבר חלקם של הפיקדונות באינטרנט מכלל הפיקדונות, נניח באופן שמרני ביותר כך:
 1. איננו מתייחסים לסך הפיקדונות שכן האמור כולל גם פיקדונות מתקופות קודמות וטרם העלאת הריבית. אנו מתייחסים לפיקדונות שהופקדו בתקופה הרלוונטית.
 2. על פי נתוני בנק ישראל³, במהלך התקופה האמורה (אפריל 2022 ועד מאי 2023) מחזור הפקדות הציבור לפיקדונות עמד על כ- 3.14 טריליון ש"ח. כלומר, הופקדו כ- 231 מיליארד ש"ח בממוצע

³ בנק ישראל, לוח ז-5: "פיקדונות לזמן קצוב שנתקבלו במהלך החודש לפי מגזרי פעילות – מגזר לא צמוד"

- לחודש (3.14 טריליון לחלק ל- 12 חודשים), שחלקם הם חידוש פיקדונות שנפרעו וחלקם הפקדות חדשות.
3. תקופת הפיקדון הממוצעת, על פי נתוני בנק ישראל בתקופה האמורה עומדת על 4.8 חודשים (0.4 שנים).
4. הערכנו כי רק 15% ממפקידי הפיקדונות הללו, ביצעו את הפקדון באופן דיגיטלי וקיבלו את מחיר המחירון (קרי לקוחות האינטרנט ובריבית מחירון ללא הטבה נוספת מעבר להטבת ההפקדה באינטרנט).
5. הפער בין הריבית הממוצעת לבין ריבית המחירון התרחב לאורך התקופה בקו ישר עד שהגיע ל 0.79% (הפער הנמוך יותר שנמצא בריביות משתנות).

8.2. **להלן טבלה המציגה את הערכת הנזק לקבוצה המיוצגת במיליוני שקלים:**

לפי זמן פיקדון ממוצע	נזק במונחים שנתיים	פער ממחירון	15% מסך הפיקדונות	סך הפיקדונות	חודש
104.1	260.2	0.790%	32,934	219,562	מאי-23
85.5	213.9	0.734%	29,152	194,348	אפר-23
130.5	326.3	0.677%	48,188	321,251	מרץ-23
82.7	206.8	0.621%	33,315	222,099	פבר-23
92.5	231.2	0.564%	40,977	273,179	ינו-23
77.2	193.1	0.508%	38,020	253,465	דצמ-22
66.5	166.3	0.451%	36,848	245,655	נוב-22
55.7	139.3	0.395%	35,278	235,183	אוק-22
46.8	117.1	0.339%	34,584	230,562	ספט-22
33.3	83.3	0.282%	29,535	196,900	אוג-22
28.4	71.1	0.226%	31,506	210,037	יול-22
21.6	53.9	0.169%	31,827	212,178	יוני-22
13.2	32.9	0.113%	29,191	194,605	מאי-22
4.5	11.3	0.056%	19,938	132,919	אפר-22
843			471,292	3,141,944	סה"כ

- 8.3. **על פי ממצאנו, בהתאם להנחות השמרניות שהנחנו, הנזק המצטבר בתקופה האמורה לקבוצה המיוצגת עומד לכל הפחות על כ- 843 מיליון ש"ח.**
- 8.4. תחת הנחות שמרניות אלו, הנזק החודשי המשיך וגדל עד לנזק של 104 מיליון ש"ח בחודש מאי 2023, וניתן להעריך כי נזק זה ממשיך להצטבר בכל חודש שחולף.
- 8.5. הנזק עד ליום הגשת הבקשה, קרי עד ל- 11 ביולי 2023, הינו 843 מיליון ש"ח בתוספת 141 מיליון ש"ח (נזק מוערך לחודש ו- 11 ימים), וביחד 984 מיליון ש"ח, ואליו מתווסף סך משוער של 104 מיליון ש"ח בכל חודש.

נדגיש ונציין כי זו הערכת נזק שמרנית ביותר, המניחה שרוב הפיקדונות נעשו שלא באמצעות הערוצים הישירים. את הנזק המדויק לקבוצה המיוצגת יהיה ניתן לחשב באמצעות הנתונים המלאים על הפיקדונות בכל בנק בהתאם למחירוני הבנקים לכל תקופת זמן.

בהתאם ברי כי לכל מבקש נגרם נזק מעצם העובדה שקיבל ריבית נמוכה יותר מאשר הממוצע בבנק לאותו פיקדון. לא ניתן לחשב את הנזק המדויק שכן הבנקים אינם מפרסמים את הריביות הממוצעות לפי סוגי פיקדונות וגודלם בכל בנק, אך נזק נגרם בוודאות.

9. מקורות מידע

- 9.1. אתר בנק ישראל, פיקוח והסדרה.
- 9.2. אתר בנק ישראל, דוחות המדיניות המוניטרית.
- 9.3. המפקח על הבנקים, "מערכת הבנקאות בישראל – סקירה שנתית לשנת 2022"
- 9.4. מרכז המחקר והמידע של הכנסת, ניתוח עלות מקורות ההון של בנקים ושל גופים חוץ בנקאיים.
- 9.5. מרכז המחקר והמידע של הכנסת, ריביות על יתרות זכות בפיקדונות עו"ש – ניתוח וסקירה משווה (2015)
- 9.6. סקירת מערכת הבנקאות בישראל 2022.
- 9.7. מחירוני הבנקים המפורסמים באתריהם הרשמיים.

10. תמצית השכלה וניסיון של הכותב

השכלה:

- תואר ראשון בכלכלה ומנהל עסקים מאוניברסיטת בן גוריון.
- תואר שני בכלכלה עם התמחות במימון במסלול מצטיינים מאוניברסיטת בן גוריון.

ניסיון מקצועי:

- מנכ"ל ובעלים של "מאקרו פיננסים בע"מ" אשר נותנת שירותי ייעוץ פיננסי, אנליזה, ניהול הון לתאגידיים וחוות דעת כלכליות.
- מחקרים אקדמיים בתחום דירוגי אשראי ופרמיות סיכון של חברות ומדינות.
- מעל 14 שנים ניסיון בשוק ההון.
- מנהל השקעות בגופים המוסדיים הגדולים בישראל, ביניהם: מנורה פיננסים ו'עמיתים' - קרנות הפנסיה הוותיקות.
- בתפקידו האחרון כשכיר היה מנהל תיק האג"ח של קופת הגמל בעמיתים.
- כתיבת חוות דעת פנימיות רבות עבור 'עמיתים', מנקודת מבטם של בעלי מניות המיעוט.
- מרצה באקדמיה לפיננסים BDO.

רשימת חוות דעת מרכזיות:

- חוות דעת מומחה, מרווחי האשראי בבנקים והערכת הנזק לעניין ריבית על ההלוואות במערכת הבנקאית, יוני 2023 ;
- חוות דעת מומחה, אמידת הנזק הכלכלי שנגרם לבעלי מניות נטו מלינדה בעקבות חיזוק גרעין השליטה בנטו אחזקות שלא כדין, יוני 2023 ;
- חוות דעת מומחה, הערכת גובה ריבית סבירה ביתרת זכות בעו"ש והערכת הנזק לעניין ריבית פיקדונות במערכת הבנקאית, יוני 2023 ;
- חוות דעת מומחה, הערכת הנזק שנגרם לבעלי מניות תדיראן בעקבות הטעיה והסתרת מידע מהותי בנוגע לשינויים בסביבה העסקית של החברה, מאי 2023 ;
- חוות דעת מומחה, הערכת שווי לחברת ישראלכרט, לצורך בחינת הוגנות העסקה למיזוג עם חברת הראל, תוך דחיית הצעה נגדית מחברת מנורה, מרץ 2023 ;

- חוות דעת מומחה, אומדן הנזק שנגרם לבעלי המניות של ורידיס, ניתוח השפעת דיווח מידי של החברה בגין תחילת חקירה פלילית, פברואר 2023 ;
- חוות דעת מומחה, אומדן הנזק שנגרם לבעלי מניות אוגווינד, בדיקת השפעת דיווח ביטול התקשרות עם חח"י בעקבות מצג שווא של החברה לגבי יעילות מוצריה, פברואר 2023 ;
- חוות דעת מומחה, אומדן הנזק שנגרם לבעלי אג"ח של גיבוי ואחזקות, קביעת נזק בשל רכישת אג"ח ע"י הציבור נוכח הסתרה ואי גילוי מידע מהותי על ידי החברה, אוקטובר 2022 ;
- חוות דעת מומחה, אומדן הנזק שנגרם לבעלי מניות יונט קרדיט בעקבות ליקויים שהתגלו בבקרה הפנימית וחשדות פליליים כנגד המנכ"ל, יוני 2022 ;
- חוות דעת מומחה, אומדן הנזק שנגרם לבעלי מניות נורסטאר בעקבות החלטת הדירקטוריון לחלוקת דיבידנד בעין אשר יוביל לאובדן שליטה בחברת הבת גזית גלוב, אפריל 2022 ;
- חוות דעת מומחה, אומדן הנזק שנגרם לבעלי מניות האב אבטחת מידע, איחור בדיווח על ביטול זכיית החברה במכרז, מרץ 2022 ;
- חוות דעת מומחה, הערכת שווי לידר החזקות לצורך סעד הערכה לבחינת הצעת רכש של החברה, יולי 2021 ;
- חוות דעת מומחה, אומדן הנזק שנגרם לבעלי מניות הפניקס, קביעת הנזק בעקבות גילוי פרשת התיארוך לאחור של פוליסות הביטוח של טייסי אל על, יוני 2021 ;
- חוות דעת מומחה, אומדן הנזק שנגרם למחזיקי אג"ח דלק קבוצה, ניתוח הנזק שנגרם בעקבות פרסום דוח תזרים מזומנים מטעה, מאי 2021 ;
- חוות דעת מומחה, אומדן הנזק שנגרם לבעלי מניות אורמת, זאת בעקבות פרשת "דוח הינדנבורג" אשר העלה חשדות לשחיתות בין-לאומית נרחבת, מרץ 2021 ;
- חוות דעת מומחה, אומדן הנזק שנגרם לבעלי מניות יעקובי קבוצה, נזק בגין פרסום מידע שגוי בתשקיף ובדוחות הכספיים, דצמבר 2020 ;
- חוות דעת מומחה, אומדן הנזק שנגרם לבעלי מניות פוקס, בחינת השפעת עיכוב בדיווח על עסקת ג'מבו, ספטמבר 2020 ;
- חוות דעת מומחה, בחינת חוות דעת כלכלית לצורך מיזוג משולש הופכי בין יואל לאקוויטל. אשר הובילה לתשלום פרמיית שליטה חריגה, דצמבר 2018 ;
- חוות דעת מומחה, אומדן שנגרם למחזיקי אג"ח אול-יר, אמידת הנזק שנגרם לבעלי אגרות החוב בעקבות גילוי אודות כשלים חמורים באפקטיביות הבקרה הפנימית של החברה, ינואר 2018 ;

נספחים

אתר בנק ישראל - ממוצע ריבית בפיקדונות בריבית קבועה לפי טווח ולפי בנק

עד חודש	1-3 חודשים	3-6 חודשים	6-12 חודשים	1-2 שנים	2-3 שנים	3-5 שנים	
פועלים	2.92%	3.77%	4.22%	4.74%	4.14%	3.57%	
לאומי	1.79%	2.14%	3.84%	4.40%	4.35%	2.45%	
מזרחי-טפחות	1.85%	2.69%	3.80%	4.41%	3.92%	3.12%	
דיסקונט	1.47%	2.45%	2.95%	4.09%	4.06%	0.80%	
בינלאומי	3.55%	3.44%	4.30%	4.33%	4.54%	3.88%	
יהב	1.09%	2.04%	2.85%	4.34%	4.02%	4.01%	
מרכנתיל	2.81%	3.54%	3.44%	3.88%	4.26%	1.61%	
ירושלים	3.97%	3.56%	4.00%	4.41%	4.52%	4.26%	
מסד	2.61%	2.77%	3.73%	3.90%	4.11%	---	
ממוצע המערכת	2.04%	2.75%	3.82%	4.35%	4.25%	2.97%	

אתר בנק ישראל - ממוצע ריבית בפיקדונות בריבית משתנה לפי טווח ולפי בנק

עד חודש	1-3 חודשים	3-6 חודשים	6-12 חודשים	1-2 שנים	2-3 שנים	3-5 שנים	
פועלים	2.75%	2.38%	3.68%	4.16%	3.35%	---	
לאומי	2.30%	2.46%	3.66%	4.39%	---	3.30%	
מזרחי-טפחות	2.52%	2.49%	4.14%	3.85%	4.31%	4.50%	
דיסקונט	3.10%	2.91%	3.56%	3.98%	3.96%	---	
בינלאומי	2.52%	2.88%	3.86%	3.80%	4.45%	1.65%	
יהב	2.71%	3.25%	3.78%	3.59%	3.30%	---	
מרכנתיל	3.68%	4.36%	0.75%	4.33%	---	---	
ירושלים	3.13%	3.83%	4.69%	4.20%	4.61%	4.94%	
מסד	2.08%	2.50%	3.88%	4.05%	4.18%	1.60%	
ממוצע המערכת	2.49%	2.42%	3.67%	4.27%	4.40%	3.26%	